

2.1.3. Regeringens overvejelser

Regeringen er enig med Udvalget om Forældremyndighed og Samvær i, at barnets perspektiv skal styrkes i sager om forældremyndighed og barnets bopæl.

Regeringen er således enig i udvalgets forslag om at styrke rettens mulighed for at opnå forlig ved, at domstolene får adgang til at udpege en børnesagkyndig til at deltage i de forberedende retsmøder med forældrene. Herved styrkes de forligsmæssige bestræbelser i de sager, hvor der ikke er sket forligsmægling i statsforvaltningerne, eksempelvis fordi den ene part ikke er mødt op. Regeringen er endvidere enig i, at dommeren under de forberedende møder skal have mulighed for at anmode den børnesagkyndige om på egen hånd at tale med barnet eller forældrene eller indhente yderligere oplysninger fra eksempelvis skole, fritidshjem eller børnehave. Det er i den forbindelse dommerens opgave at vejlede parterne om, at de på dette tidspunkt har mulighed for at modsætte sig, at der indhentes yderligere oplysninger.

Domstolenes sagsbehandling styrkes efter regeringens opfattelse yderligere ved udvalgets forslag om, at dommeren kan bede en børnesagkyndig om at medvirke under en samtale med barnet, særligt i sager, hvor barnets modenhed skal vurderes. Samtidig sikres det, at barnets perspektiv belyses på en for barnet skånsom måde.

Regeringen finder i øvrigt ikke, at der er grundlag for at ændre på principperne om, at retten har et selvstændigt ansvar for, at sagen er tilstrækkeligt oplyst, samt at sagerne er indispositive. Dette skyldes, at domstolenes afgørelser til enhver tid skal træffes ud fra, hvad der er barnets bedste.

I forhold til udvalgets forslag om bistand til barnet, er regeringen enig i, at det vil være et betydningsfuldt element i barnets perspektiv at indføre en adgang til, at retten i særlige tilfælde kan udpege en person, der kan bistå og skærme barnet under retssager om forældremyndighed og barnets bopæl.

Regeringen er enig i udvalgets beskrivelse af bistandspersonens arbejdsopgaver, samt at udpegning af en bistandsperson ikke vil indebære nogen partsstilling eller partsbeføjelser for vedkommende.

Bistandspersonen skal være en person, der har kendskab til børn, og som vil kunne bistå barnet og videreformidle oplysninger til barnet under sagen. Eksempelvis vil der kunne være tale om en socialrådgiver, der har kendskab til barnet. Det vil desuden være en fordel, at den pågældende har kendskab til lovgivningen og retssystemet. Det vil også være muligt at

udpege en advokat, der har erfaring med sager med deltagelse af børn. Endvidere kan det tænkes, at forældrene, når spørgsmålet om bistand til barnet kommer på tale, peger på en uafhængig person, som vil kunne bistå barnet under sagen.

Der henvises endvidere til pkt. 2.2. om inddragelse af barnet i forslaget til forældreansvarslov samt til dette forslags §§ 450 a-d og bemærkningerne hertil.

2.2. Tvangsfuldbyrdelse

2.2.1. Gældende ret

Grundlaget for tvangsfuldbyrdelse er efter retsplejelovens § 478 domme om forældremyndighed, aftaler om forældremyndighed, bestemmelser om forældremyndighed og samvær, samt retsforlig og aftaler om samvær, når det udtrykkeligt i aftalen er bestemt, at den kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse. Fogeden kan som middel til gennemtvungelse efter lovens § 536 anvende tvangsbøder eller umiddelbar magt, dog ikke hvis barnets sjælelige eller legemlige sundhed udsættes for alvorlig fare derved.

Har den ugifte mor forældremyndigheden alene, fordi forældrene ikke har underskrevet en ansvars- og omsorgserklæring og ikke har indgået aftale om forældremyndigheden, er der ikke nogen forældremyndighedsafgørelse, der kan fuldbyrdes. I sådanne tilfælde anvendes retsplejelovens § 596, stk. 2, hvorefter barnet kan gives tilbage til moderen, hvis faderen tilbageholder barnet.

Første gang fogeden modtager en anmodning om udlevering af et barn, indkaldes parterne som udgangspunkt til et møde i fogedretten, hvor de får lejlighed til at anføre deres påstande og fremføre deres synspunkter, og hvor fogeden forsøger at mægle forlig. Lykkes forligsbestræbelserne ikke, overvejer fogeden, om afgørelsen straks skal tvangsfuldbyrdes, eller om sagen skal udsættes på yderligere bevisførelse, f.eks. en børnesagkyndig undersøgelse eller en samtale med barnet. Beslutter fogeden, at afgørelsen straks kan tvangsfuldbyrdes, må udleveringen af barnet gennemtvunges enten ved pålæggelse af tvangsbøder eller ved umiddelbar magtanvendelse.

Fogden kan kun nægte at fremme fogedforretningen, hvis der er alvorlig fare for barnets sjælelige eller legemlige sundhed. Er fogden i tvivl, skal der ske bevisførelse, og fogeden er i den forbindelse ikke bundet af forældrenes ønsker om beviser, idet fogeden af egen drift skal påse, at barnet ikke udsættes for fare.

Ved fuldbyrdelse af samværsafgørelser vil fogeden i praksis først forsøge med tvangsbøder, enten i form af løbende bøder eller i form af en enkelt bøde for